

год. III.

5815

ЯНУАРИЙ 1894.

БРОЙ I.

„Християнски СВѢТЪ“ за 1894 год.

Числото на абонатите на *Християнски СВѢТЪ* постоянно се е увеличавало презъ миналата 1893 г. Издателят (Миссията на Методистката Епископална Църква въ Сѣверна България) сж го испращали като скромень свѣдѣтель на сърдечното имъ участие въ развитието на човѣческото общество, и тѣ искрено се надѣятъ, че той принася полза, като поучава умътъ, разширява сърдцето, и усаднява и укрепява нравственниятъ животъ на неговото увеличающе се семейство читатели.

Благогов. Иоаннъ Уесли организиралъ първиѣтъ домъ за издаване религиозни книги и списания, и не би било чудно, дѣто Методистите, съставляващи тази църква, на която той бѣше по Божие провидѣние знаменитиѣтъ основателъ, вѣрватъ, че никоя църква не може да бжде прѣдприимчива и прогрессивна безъ чиста, силна и споспешествующа църковна книжнина.

Никой младежъ нѣма да се опропасти или да бжде прѣзрѣвъ и отхвърленъ отъ добродѣтелно общество чрезъ четението тѣзи страници. Никоя млада жена съ смазано и сѣкрушено сърдце не ще може да посочи на този мѣсечень посѣтителъ въ домътъ ѣ като изворътъ на нейната скѣрбъ и лѣжливи вѣзгледи на живота. Тѣзи сж наистина опасни врѣмена за младежите на нова България, когато виждаме нѣкои отъ тѣхъ да оставатъ книги за наука, история, биография и пжтешествия, и жарко да се прѣдаватъ на безразсѣдно четение романи, което толкова развращава и сѣбаря религиозните начала, колкото сдружа-

ванието съ тѣзи, които се присмиватъ на възвишената вѣра на Апостола Павла.

Прѣди двѣ хиляди години единъ Римски поетъ, попитанъ за своята философия за живота, отговорилъ: „Мойтъ сѣвѣтъ е да се огледате въ живота на други човѣци, както бихте се огледали въ едно огледало, и отъ този животъ да извлечате примѣри, достойни за вашето подражанне.“

Издателятъ на това списание желаятъ да помогнатъ на всички, що го четатъ, въ тази работа, като имъ прѣдставятъ тукъ биографитѣ на велики и добри мъже безъ да гледатъ на коя църква сж тѣ принадлежѣли. Всѣка историческа чѣрта е тѣсно свързана съ това. И отъ сѣкровищата на историческото знание ще се черне за да се възбужда очудване и обичъ за героите, които сж живѣли за да развиватъ доброто въ своето отечество и въ други страни.

Тукъ ще намѣрите повече отъ биография, понеже науката, историята, пжтешествията, домакинството, селското стопанство, всѣкой отъ тѣзи отдѣли внимателно ще се разглежда. И не най-малко по най-големо старание ще се полага за да се запознава читателътъ отблизу съ мъжнотитѣ и борбитѣ на духовниѣтъ животъ. На църквата и на частни лица има нужда да се напомнява за лѣжливитѣ понятия за тази борба, и всѣкой брой на това списание ще се испраща съ надежда, че ще бжде вдхновение и настрѣчение за добродѣтелята, и за придобиванне полезни познания.

И дѣлото и способитѣ ни хармониратъ (сѣгласуватъ се) съ най-високитѣ духовни ин-

тереси на човѣчеството, и заради това ний расчитаме на съдѣйствието и приятелската помощ на всички, които търсятъ да струватъ добро.

Понеже нѣма да се обнародватъ имената на тѣзи които работятъ по редактиранieto и прѣвежданieto за това списание, намъ е приятно да кажемъ, че тѣзи длѣжности се възлагатъ на двѣ способни личности. Благогов. *А. Т. Гилдъ*, познава работата за издаването книги отъ начало до край, и ще бѣде редакторъ. Опитността му като говоритель и писателъ, ведно съ познанството му съ това, що се изисква отъ къмъ механическа страна, оздравява най високъ успѣхъ. Работата за прѣводитъ ще бѣде въ ръцѣтъ на Благогов. *Стефанъ Толмовъ*, ежщо отъ Руссе. Той тѣй добръ владѣе Английскій, както и нѣколко други езици освѣнъ матернийтъ си езикъ, щото този фактъ земенъ ведно съ колегиалното му и богословско образование води ни да искажемъ върванието си, че едва ли ще се намѣрятъ въ България други двама подобръ приспособени да редактиратъ успѣшно всѣки мѣсець такова списание като нашето.

Писма, съдържащи материалъ за обнародване въ *Християнскій Свѣтъ*, да се пращатъ до редакторътъ: *А. Т. Гилдъ*, Руссе, и всичко що се отнася до абониране за списанието да се праща до Благогов. *Ю. И. Икономовъ*, Методистка Книжарница, Руссе.

Сърдечно благодаримъ на тѣзи братия, които въ свръска съ други тежки длѣжности сж принесли цѣнна услуга въ издаването на *Християнскій Свѣтъ* прѣвъ миналата година.

Обръщаме внимание на извѣстието за *Зорница* и на отношението на мѣсечната *Зорница* къмъ нашето списание. Тѣзи извѣстия се намиратъ на последната страница на корицата на този брой. Наставления относително подновяване абонаменти се намиратъ на 16-та страница.

Надзирательтъ на Миссията.

„Християнскій Свѣтъ“ и политиката.

Настроението на това списание въ политически работи е сжщото, като онова което Методистката Епископална Църква зема по всички други страни. Нѣкои църкви сж играли такава важна роль въ политическата исто-

рия на нѣкои държави, щото нѣкои отъ тѣзи, които не сж отблизу запознати съ политически характеръ на Протестантитъ въ България, които сж свързани съ великото тѣло Методисти по всичкий свѣтъ. понякогашъ исказватъ страхъ, че това общество ужъ имало нѣкакви си тайни и неприятелски намѣрения.

Ний искаме да изложимъ тукъ, за да знаятъ всички тѣкмо що казва най-великото законодателно тѣло на тази църква за отношението на частнитъ ѝ членове, и послѣ и на църквата като цѣло, къмъ сжществующитъ правителства, дѣто тя е организирана.

Законътъ на църквата гласи:

„Относително до граждански дѣла, върваме, че длѣжностъ е на всички Християни, а особено на Християнски священнослужители да бждатъ покорни на върховната властъ на мѣстото, въ което тѣ живѣятъ, и да употребяватъ всички достахвални сръдства да заржчатъ покорностъ на законнитъ власти; и заради това всички наши проповѣдници и членове църковни, които сж подъ кое да е друго управление, ще се обхождатъ като мирни и благочинни подданици“.

Най-последнитъ думи на нашето Епископско тѣло по този прѣдмѣтъ сж тѣзи:

„Относително политиката, настроението на Църквата е строго непартизанско и нерасцѣпително. Тя не се придържа о никакво политическо вѣрую или дружество. Тя поучава всичкитъ си членове, които иматъ право да гласоподаватъ да изпълняватъ тази длѣжностъ; но остава всѣкого абсолютно свободенъ отъ църковна намѣса да рѣши за себе си за кого да подаде гласътъ си“.

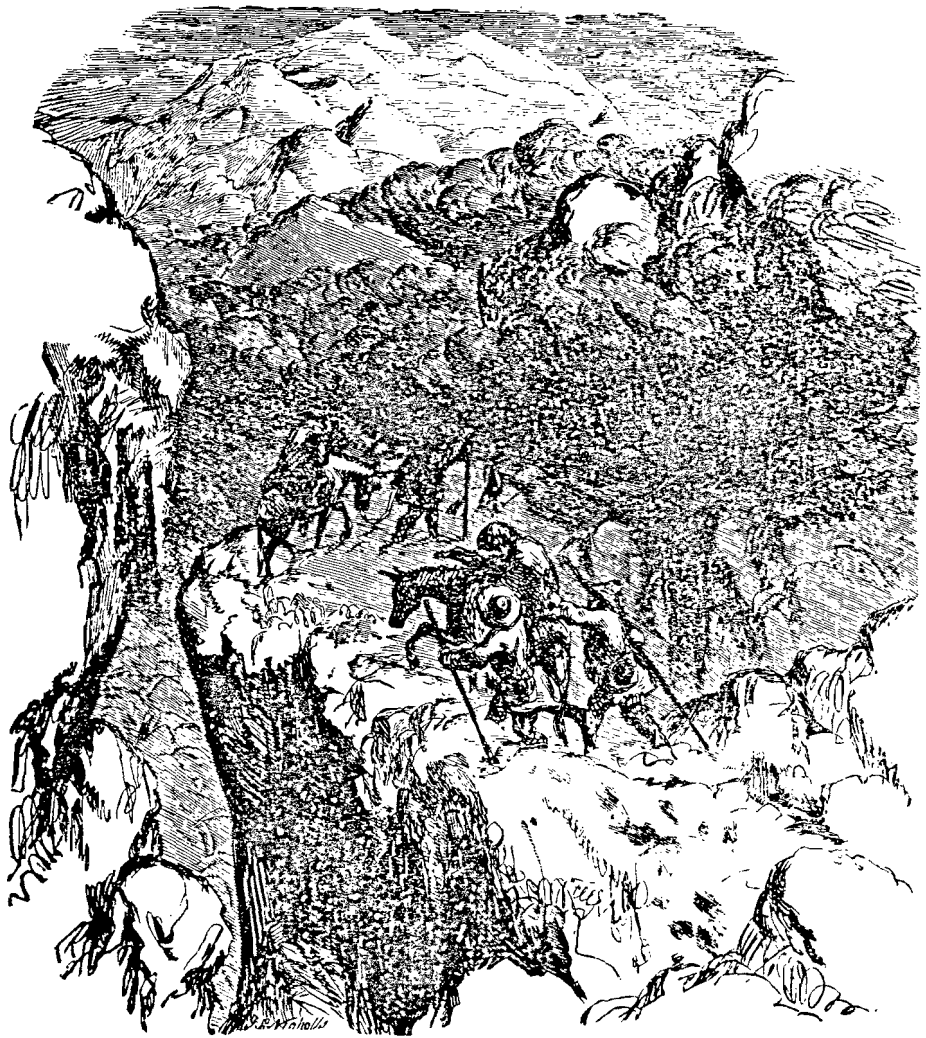
Така се вижда и всичката по-прѣдишна история свидѣтелствува за утвърдението, че Методистката Епископална Църква, била тя въ Америка, Англия или Германия; Италия, Дания или Норвегия, Швеция, Финландия или България; Африка, Индия, Китай или Япония, всеобщо и навсякадъ нѣма никакъвъ политически характеръ. „Но тамъ дѣто нравственни въпроси се представятъ прѣдъ народа, нашитъ люди всякога се намиратъ отъ страна на най-високото мѣрило; но даже и тогазъ тѣ избиратъ за себе си на коя страна да се обявѣтъ, и не допускатъ да имъ диктува църквата какъ да гласоподаватъ.“

Надзирательтъ на Миссията.

Прѣминување Алпитъ въ бурно врѣме.

Малцина сж били наистина умоветъ, които не сж били дълбоко впечатлени отъ видѣтъ на голѣми планини, издигающы снѣжнитъ си върхове високо къмъ небето. Голѣмитъ скалисти стѣни, които сж били издигнати нагоръ отъ слоеве, направени прѣди хиляда години, при първото истиваніе на земната кора; дълбокитъ разселини и пропасти, прѣкраснитъ долини, дивитъ животни, които населяватъ планинитъ, избѣгающы даже и най-искуснитъ ловци; прѣкраснитъ и рѣдки цвѣта, които растѣтъ на почти недостъпни върхове; чиститъ въздухъ, всяко отъ тѣзи нѣща спомага за особеното очарование на тѣзи велики памятници на ужасна сила. Планинитъ сж били такожде забѣлжителни като жилища на храбри и яки мъже, които сж искарвали прѣпитанието си въ опасни мѣста, ненавиждали сж тиранството и обичали свободата. Даже, ако и Вилхелмъ Теллъ никога да не е сжществувалъ, пакъ ний знаемъ, че мнозина сж били онѣзи героически духове, които сж избѣгвали отъ тиранството въ затѣнени планински мѣста, чиито души поне сж изразявали това, което Шиллеръ туря въ устата на Телла: „Ви планински върхове, азъ съмъ още веднѣжъ при васъ.“ Казва се че Швейцарскійтъ планинецъ не може да търпи раздѣление отъ родната си земя. „Домашната болѣстъ“ тѣй го измѣчва, щото той копнѣе за планинитъ и снѣговетъ. Като глѣда чловѣкъ на почти недостъпнитъ имъ жилища, закрѣпени на планинскитъ височини, чуди се защо тѣ ги прѣдпочитатъ отъ жилища на полето.

Планинитъ а особенно Алпитъ сж били

Прѣминување Алпитъ въ бурно врѣме.

знаменити въ всяка история като естествени прѣдѣли на страни. Италия е заградена отъ къмъ сѣверъ отъ тѣзи почти непобѣдими легиони отъ исполински стражари. Нѣколко пѣти въ историята войски сж били прѣкарани прѣзъ тѣснитъ проходи. Ханибалъ прѣвелъ Картагенянитъ прѣзъ Алпитъ за да търси отмѣщението, което се бѣше заклѣлъ на олтарѣтъ на боговетъ да извърши. За него се пише, че той слѣзълъ въ Италия, като голѣма снѣжна топка, която се увеличава на голѣмина и бързина като слѣза. Прѣзъ походѣтъ, сега нарѣченъ Св. Готардскій, Римскитъ легиони прѣминували много пѣти, и тѣзи проходи имали голѣма важность въ врѣме на Цезаровитъ достопамятни походи противъ Галлитъ и Хелветійцитъ. Императоръ Константинъ много улеснилъ пѣтуванието чрѣзъ подобреніето на този проходъ въ 339 година. Прѣзъ този проходъ сжщо и единъ уйка на

Карла Великий пашествувалъ Италия. Планински прѣгради между народитѣ обезсърдчавали търговията, и само смѣли търговци сж рискували загуби въ търговията отъ разбойници и други опасности. Може би и прѣзъ живота си ний виждаме непобѣдими прѣгради въ пѣтѣтъ на нашия успѣхъ, по храбростъ и постоянство могатъ да намѣрятъ нѣкой тѣсенъ проходъ, до сега незабѣлзанъ, чрѣзъ който можемъ да успѣемъ. Писано е за древнитѣ Галли, че слѣдъ като пили отъ Италианското вино, никога не сж задоволявали, додѣто не отивали пакъ на земята, дѣто растяло гроздето. Постоянството надвива надъ мѣнотията. Тази е тайната за успѣхѣтъ на много чловѣци. Когато Наполеонъ тѣкмѣлъ онзи походъ, който е сега знаменитъ, единъ отъ неговитѣ генерали му напомнилъ: „Но, Господарю, Алпите“, като повидимому непреодолима мѣнотия. Но непобѣдимиятъ му духъ се подигналъ, и той отговорилъ: „Тогазъ Алпите не сж тамъ.“ Малко сж мѣнотията въ живота, надъ които постоянството и мѣдростъта не сж надвили.

Въ прѣминуването високитѣ проходи много пѣтници сж изгубвали живота си въ бурно врѣме и отъ слѣзвающитѣ аваланши. Калугеритѣ отъ Св. Бернардскій мѣнастиръ сж били прочути нѣколко вѣка за избавянieto на пѣтници изгубени и погивающи отъ страшнитѣ бури, които зимно врѣме върлуватъ по Алпийскитѣ височини. Прѣзъ това столѣтие и инжинерството е сторило много за надвиванieto на тѣзи мѣнотии. Чрѣзъ локомотиви и тунели пѣтницитѣ и стокитѣ бързо спокойно и безопасно се прѣвасятъ подъ голѣмитѣ планини. Двата голѣми тунела сж Монть Сенискій, почнатъ въ 1857 год. и Св. Готардскій, почнатъ въ 1872 год. Тѣзи послѣдний се правялъ деветъ години. Тѣ сж почти еднакви по височина и широчина. Послѣднийтъ е може би най великото вѣстържествуване на инжинерството. Той е спираленъ по устройството си, като е ималъ да надвие на една височина отъ много стотини метра. По цѣлата лѣния отъ Луцернското Езеро въ Швейцария до Езеро Маджоре въ Италия, около 170 километра, има 35 километра тунели въ около $\frac{1}{5}$ отъ разстоянието. Главниятъ тунелъ е около 15 километра дълъгъ; той е най-дългий въ свѣта и коштува около 300,000,000 лева.

Въ нищо не се показва най-ясно вели-

кийтъ напредѣкъ на новата цивилизация отколкото въ замѣстованieto старитѣ и безпокойни способности за прѣминуване Алпите съ новитѣ начини и срдства за пѣтувание.

Какви книги трѣбва да четемъ.

Двама млади момци били обѣсени за едно прѣстѣпление, Единиятъ отъ тѣхъ отдалъ наданието си на пиянието спиртни пития и на четението евтини романи. Опивателнитѣ пития затѣпили нравственното му чувство и евтинитѣ романи изпълнили умѣтъ му съ картини за крѣвопролитие и разбойничество. Хиляди младежи, прѣснати по свѣта, сж озрѣли за прѣстѣпления чрѣзъ сжщитѣ тѣзи нѣща, и тѣхното падание приближава. Въстницитѣ ни казватъ кои сж тѣ въ извѣстията за кражби и убийства. Трѣбва ли да се поддържа тази жетва?

Отъ прѣголъма важность е да се бди добръ и да се гледа съ каква храна се хранятъ умѣтъ? Ламтенията на едно момче и шарѣтъ на нравствениятъ му характеръ зависятъ до голѣма степенъ отъ книгитѣ, които прочита. Гледайте добръ какви книги влизатъ въ семейнитѣ крѣжѣ. Затворѣте вратата срдцу вредни и развратни книги и вѣстници. Исхвърлѣте ги отъ домѣтъ си, както бихте исхвърлили едно гнѣздо ехидни змии. Тѣ отравятъ душитѣ на дѣцата. Момчето, което си изживява врѣмето въ прочитание прости прѣски и романи, вѣспитава се въ прѣстѣпничество.

Настанало е вече врѣме, когато се избиратъ за домоветѣ списания и вѣстници. Листата не ще бжде голѣма въ повечето семейства. Икономията е популярна дума, която често се чува. Слагайте по-прости ястия на трапезата си, ако е нужно, за да турите най-добритѣ вѣстници и периодически списания въ семейството. Помислѣте си за тѣзи, които изживяватъ отъ сто до двѣста лева на годината за тютюнъ, а нито десетата частъ отъ това за книги или вѣстници за въ семейството и които още тѣкмѣтъ да напуснатъ нѣкой добръ религиозенъ вѣстникъ или периодическо списание, защото нѣмали били срдства. Задоволяванieto на развалена охота е нѣщо по-важно за такива хора отколкото нарастванieto умѣтъ на момчето имъ или характерѣтъ на момичето имъ. Икономисвайте отъ всяка друга страна прѣди да почните тази.

Питомната Боа.

Преди няколко години единъ знаменитъ звъроукротителъ давалъ прѣдставление съ животнитъ си въ единъ отъ главнитъ Лондонски театри. Той прѣкаралъ своитъ левове, тигри леопарди, и хиени прѣвъ ролитъ, които имали да игражтъ въ прѣдставлението, като удивилъ присѣтствующитъ съ чудесното си себевладѣние и съ контролата, що ималъ надъ тѣхъ. Като заключителенъ актъ на прѣдставлението, той ималъ да покаже една грамадна боа, тридесетъ и петъ фута дълга. Той ъ билъ купилъ, когато била на два три дена, и въ продължение на двадесетъ и петъ години, той се занимавалъ съ нея съки день, щото тя се считала съвсѣмъ безвредна и съвършено подъ негова контрола. Той ъ отхранилъ отъ най-малко змийче, което той често носилъ въ пазухата си, додѣто станала страшно чудовище.

Завѣсата се дигнала на една Индийска горска сцена. Страннитъ звукове на една Источна банда се носятъ до ушитъ на присѣтствующитъ. Едно шумоление се чува, и една грамадна змия се вижда пълзяща изъ шубрацитъ. Тя се спира. Исправя си главата. Свѣтлитъ ъ очи блѣщжтъ. Цѣлото ъ тѣло се вижда въодушевлено. Человѣкъ излиза изъ гѣститъ листи. Очитъ имъ се сръщатъ. Змията трепери прѣдъ челоуѣка, — челоуѣкътъ е побѣдителъ. Змията се управлява отъ господаръ. Подъ негово управление тя върши единъ редъ страшни работи. На единъ знакъ отъ челоуѣка, тя полѣка се приближава при него, и захваща да навива тежкитъ си гѣнки около него. Високо и по-високо тѣ се издигатъ, додѣто челоуѣкътъ и змията се виждатъ слѣти въ едно. Страшната ъ глава се издига високо надъ масата. Челоуѣкътъ и ава слабъ викъ, и събранието вѣс торженно му ржкоплѣщи; но това ржкоплѣскание замръзва на устнитъ му. Викътъ на звъроукротителътъ билъ жалостнийтъ викъ на прѣдсмъртна мѣка. Онѣзи студени влажни гѣнки бѣхъ го пригърнали за послѣденъ пѣтъ. Тѣ бѣхъ смазали живота му, и поразенитъ отъ ужасъ присѣтствующи чули кость слѣдъ кость да хрущи, като се стягали вързъ него онѣзи силни гѣнки. Игралото на челоуѣка бѣше станало неговъ господаръ. Неговътъ двадесетъ и петгодишенъ робъ бѣше го поробилъ.

Въ тази ужасна случка се очертава цѣлата повѣсть на невъздържността. Тойзи, който е испилъ първата чаша опивателно питие има една боа въ пазухата си. Ако той полѣка да удупи чудовището сега, това може лесно да стане. Но ако го остави да живѣе, ако го храни и го гледа, той може би, че ще може да го управлява въ продължение на двадесетъ и петъ години; но то постоянно расте, и единъ день душеногубителнитъ му гѣнки ще окружжтъ душата му, и ще ъ занесжтъ на онѣвъ окаянии страни, дѣто „червейтъ не умира и огънътъ не угасва“.

Опивателнитъ Пития въ Англия.

Въ едно скорошно въздържателно събрание, държано въ Св. Якововата Зала, Лондонъ, Благогов. Хю Прайсъ Хюзъ казалъ, че работническитъ разрѣди въ Англия иждивявали една сума не по-малко отъ 80,000,000 Англ. лири годишно за спиртни пития. Простото прѣнасяние на тѣзи милиони, казалъ той, отъ каситъ на кръчмаритъ въ законна търговия би рѣшило работническийтъ въпросъ. Той показалъ, че въ общарството отъ всѣки 5 А. лири иждивени отъ единъ мющерия 1 А. лира 17 шиллинга и 6 пенита*) отивали за работа, вѣлнарството добивало 3 А. лири отъ всѣки 5 иждивени, а въ кръчмарството частъта отъ всѣки 5 А. лири, що се давала за работа, възлизала на 2 1/2 шиллинга.

Мѣрило за сѣдение други.

Всѣки челоуѣкъ има своето мѣрило за сѣдение други. Може да бѣде право мѣрило или криво. Отъ прѣголѣма важность е да бѣде мѣрилото право, иначе ний може да навлѣчемъ осѣждение на душитъ си. Ний можемъ да бѣдемъ увѣрени, че мѣрилото е право, ако сами сме склонни да бѣдемъ сѣдени по сѣщото мѣрило. „Каквото искате други да правятъ други, правѣте и вий тѣмъ.“ Това навѣрно трѣбва да се прилага и на нашето сѣдение вамъ, „Съ каквато мѣра мѣритъ, ще се възмѣри вамъ.“

1 А. лира струва нѣщо повече отъ 25 лева златни.
1 шиллингъ струва около 1 левъ и 30 стот., и
1 пенни около 12 1/2 стотинки.

Цинцендорфъ.

Първият ни биографически очеркъ за 1894 г. е за Николая Лудвига, Графа Цинцендорфски и Поттендорфски, религиозният реформаторъ.

Той се родилъ отъ стара Австрийска фамилия, на 26-й Май 1700 год. въ Дрезденъ. Дядо му, като зель Протестанската страна

въ великата реформаторска борба на онзи периодъ, билъ принуденъ да напусне имънието си въ Австрия, и се заселилъ близо до Нюренбергъ.

Роденъ вервѣтъ Пиетисти, и възпитанъ отъ благочестивата си и даровита баба, Катерина фонъ Герсдорфска, не е чудно, дѣто чловѣкътъ, чийто портретъ прилагаме тукъ, твърдѣ рано показалъ забѣлжителни черти отъ благодатъ и доброта.

На четири годишната си възраст той направилъ този завѣтъ съ Христа: „Бъди мой, любезний Спасителю, и азъ щж бѣджъ Твой,“ и отъ прозорецътъ на бабина си замѣкъ, той пушалъ писма на Господа, въ които Му искавалъ всякото си сърдце. На десетъ години той станалъ ученикъ на Франке въ Халле; и тамъ той съставилъ кружоци за молитва, а въ Гръцкитъ си и Латински уроци той стоялъ първъ въ класетъ си. Тѣй като уйчо му го приготвявалъ за да занимае високо положение въ своя породѣ, то Цинцендорфъ билъ пратенъ въ Виттенбергъ, дѣто се наддавали, че ще обърне по-малко внимание къмъ религията. Това рѣшение го направило за малко време естетикъ, но на осемнадесетъ

годишната си възраст той издалъ религиознитъ си размишления, които веднага били приети отъ богословцитъ въ Виттенбергъ и Халле.

Съ сжщата свѣтска цѣль прѣдъ видѣ, той билъ сега настрѣденъ да пътува посрѣдъ веселоститъ на Парижъ и разни мѣста въ Холландия и Германия; но той прѣминалъ това време въ да се запознава лично съ мжже, отлични за практическото си благочестие и принадлежащи на разни евангелски церкви.

Наскоро слѣдъ това той се оженилъ за Ердмутъ Доротеа, сестра на двадесетъ и деветий графъ Рейсский, и двамата направили завѣтъ съ Господа, че ще напуснатъ всички идеи за чинъ, и ще бѣджтъ готови съ пътепешественическа тояга въ ржка да отидѣтъ у язичникитъ, или кждѣто Господъ ги поведе.

Наскоро слѣдъ това, като отхвърлилъ други прѣдложени нему постове, той купилъ имънието Бертелсдорфъ отъ баба си, и се рѣшилъ да се установи като Християнски земе-владѣлецъ, като изживява живота си въ полза на благочестиви арендатори. Той организиралъ така нарѣчената „дружина на четири братия,“ и тази малка но мощна дружина се заловила да работи чрѣзъ проповѣди, книги, брошури и пжтувания за да създаде религиозно съживление.

Като Иоанна Уѣсли въ Англия, той отъ начало билъ противенъ на всяко раздѣление отъ Лутеранската — държавната църква; но твърдѣ явно е, че не дълго време слѣдъ това той почналъ да мисли, че истинското Християнство можало най-добрѣ да се унапрѣдва чрѣзъ свободни сдружавания, и че не било нужно тѣзи сдружавания да иматъ нѣкоя свръска съ държавата.

Тѣзи мисли възприели практическо обращение, когато той далъ прибѣжище на гоненитъ Протестанти отъ Чехия и Моравия. Той направилъ за тѣхъ селото Харрихутъ въ своето имъние, и за полза на своитъ бѣжанци той самъ живѣлъ тамъ съ своето семейство.

Тѣзи хора, като станали фанатици отъ гонението, съ голѣмъ трудъ били убѣдени да усвоятъ общъ редъ на богослужение, понеже принадлежали на разни церкви, и се придържали строго о най-малкитъ особености въ своитъ символи вари. Но търпѣнието най-послѣ показало съвършенното си дѣло и посте-

пенно Цинцендорфъ успялъ да установи общъ редъ на богослужение.

Цинцендорфъ видялъ съ голяма радостъ какъ това Протестантско семейство се распространило въ Германия, Дания, Руссия и Англия. Той пжтувалъ много за унапредванието на това мисионерско дѣло, и посѣтилъ Америка въ 1741—2 год., и прѣстоялъ дълго време Лондонъ въ 1750 год.

Прѣди Цинцендорфовата смъртъ въ Херрихутъ въ 1760 год. неговитъ мисионерски колонии бѣхъ се распространили между Сѣверо-Американскитъ Индийци, между робитъ въ Сѣверна Каролина, въ Суринамъ, между негритъ въ Южна Америка, въ Траванкоръ, Источни Индии, между Коптитъ въ Египетъ, по сѣвернитъ брѣгове на Балтійско море, и колоніитъ въ Ливонія.

Покойний Профессоръ Джонъ (Иванъ) Тиндалъ

Трима Англичани сж били знаменити прѣзъ настоящето поколение като велики научни мъже — Дарвинъ, Хжкселе и Тиндалъ. Първийтъ прѣмина отъ сцената на земнитъ си трудове прѣди нѣколко години, и сега Профессора Тиндала го нѣма вече.

Тойзи, който бѣше първъ да се качи на високийтъ Маттерхорнъ сега се е качилъ по тайнственнитъ височини, на мрачната планинска верига, която раздѣля този свѣтъ отъ другийтъ.

Трагическата му смъртъ прѣдизвика съжалението на всички. Нѣколко години той бѣ страдалъ отъ хроническо несмиланне, невралгически болки и безсѣние. Лѣкаритъ му бѣхъ прѣписали хлоралъ и магнезия да се зематъ прѣзъ день. Последнийтъ безвреденъ църъ зема се въ по-голяма доза, а първийтъ е отъ най-измѣнническитъ цѣрове, но единъ отъ най-полезнитъ. Едно количество отъ този цѣръ, което въ едно време може да бѣде полезно, въ друго време може да се окаже фатално за сжщийтъ болникъ. Въ деньтъ на смъртъта си той страдалъ много, и помолилъ жена си да му даде една доза магнезия, но по погрѣшката тя му дала двѣ лъжички хлоралъ. Той забѣлжилъ, че има сладкъ вкусъ, и тогазъ жена му познала погрѣшката си. Той извикалъ: „Любезная ми, ти си убила мъжа си“. Всичко, що било възможно, се сторило за да се избави живота му, но напраздно.

Тиндаловитъ списания сж били по-добрь

приспособени за простийтъ народъ отколкото списанията на Хжкселе или Дарвина. Той е происхождалъ отъ Уиляма Тиндала, който прѣвелъ Священното Писание на Английски и билъ изгоренъ на дървника въ 1536 год. Той бѣше добрь писателъ, ученикъ на великия Фарадей, и прилѣженъ изслѣдователъ на законитъ на природата. Той прилѣжно изучавалъ и Библията и често признавалъ обязаността си къмъ тази книга. Неговата дань къмъ Библията заслужва внимателно изучаванне. Когато той е излизалъ вѣнъ отъ избраннийтъ си кръгъ на физическитъ науки, и се старалъ да приложи въ областта на вѣрата правилата и теоритъ на физиката и химията той е ставалъ твърдъ слабъ; но той е билъ исполнитъ въ свойтъ свѣтъ на научни изслѣдвания.

Неговитъ придобивания на знание били тоякозъ голъми, штоо лесно го поставили между първитъ научни мъже на свѣта. По всяка вѣроятностъ различията между него и Евангелското Христианство, не сж били тоякозъ голъми, колкото мнозина сж обичали да ги прѣдставятъ. Трудолюбивата му и мъжественна кариера може въ много отношения да служи за образецъ на младежитъ. Когато той билъ на 21 година, той служилъ като членъ на Коммисията за Тригонометрическото Измѣрване на Ирландия. Единъ отъ чиновницитъ, който се интересувалъ въ него попиталъ го, какъ си прѣкарва времето. Отговорътъ не билъ удовлетворителенъ, и чиновникътъ му казалъ: „Ти имашъ 5 часа на день на расположеніето си, и това време трѣбва да се посвѣтѣва на систематично учение. Ако азъ, когато бѣхъ на твоя възраст, бѣхъ ималъ нѣкой приятелъ да ме съвѣтѣва, както азъ сега те съвѣтѣвамъ, то щѣхъ по всяка вѣроятностъ да бѣдѣ на чело на тази коммисия вмѣсто да занимавамъ, както сега, по-доленъ постъ.“ На другата заранъ Тиндалъ почналъ да се занимава прѣди 5 часа и поддържалъ този добрь навикъ много години, и въ послѣдствие добилъ такъвъ успѣхъ, какъвто се добива само съ постояненъ и вѣренъ трудъ, каквото и да е званнето на чловѣка.

Единъ добрь начинъ, по който можемъ да се научимъ какъ да успѣемъ въ живота си, е да изучаваме живота на мъже, които сж успѣли. Това ще ни открие въ всяки случай че тайната на успѣхъ лѣжи въ внимателенъ, прилѣженъ и постояненъ трудъ.

Императоръ Теодосий и Амврозий.

Между императорите на Римската империя никой въобще не е управлявал по-добър отъ Теодосия, който управлявал источната империя отъ 372 до 392 год. следъ Р. Х., и всичката империя отъ 392 до 395 год. Той билъ младъ, благонадежденъ генералъ, и се билъ оттеглилъ на именията си поради убийството на баща му, когато билъ повиканъ на престола. Въ онова време Арианската ересъ била обширно разпространена и силна. Въротърпимостта въ оъзи времена била непозната

Амврозий изобличава Императора Теодосия.

и на най-мъдрите владетели, и даже умствената свобода не се разбираше отъ най-добрите хора, и успяхъ на една партия често записанъ отъ указъ на единъ императоръ, който въ сѣмностъ нѣмалъ право да се мѣси, но чията властъ никога не се туряла подъ въпросъ, поне отъ успѣшната партия.

Теодосий извършилъ четири велики дѣла. Той склонилъ Готите да се заселятъ мирно на двѣта страни на Хеллеспонта, и по този начинъ отвърналъ нашествието имъ. Той такожде оздравилъ въстѣржествуванието на вѣрата, както се искава въ Никейскій символъ вѣри; той потушилъ ереситъ и схизмитъ и довършилъ съсииваннето на язичеството. Въ 380 год. когато билъ боленъ въ лагера си при Солунъ, той билъ кръстенъ, и отъ тогазъ той станалъ поборникъ на православната вѣра. Веднага следъ кръщението си той издалъ указъ, съ който разрешавалъ на при-

върженниците на Никейскій символъ да носятъ титлата Вселенски Християни.

Ако и еретици да не прѣтърпѣли смъртъ отъ рждѣтъ на Теодосия, характера му е за всегда опитненъ отъ фактъ, че той въвелъ теорията и законъта на гонението за ересъ въ църквата. Името му ще бѣде за всегда свързано съ онова на Амврозия, Миланскій Епископъ, не само поради случката, която нишата картина пояснява, но и поради многото услуги и мъдри съвети, чрезъ които великий Епископъ помагалъ на приятеля си Теодосия.

Амврозий билъ добръ образованъ и краснорѣчивъ адвокатъ. Той се отличилъ въ Миланъ, обикновенната резиденция на Западните Императори. Расприте между религиозните партии заплашвали миръта на града. Епископъ Авксентий, който се билъ опиталъ да направи Миланъ твърдея на Арианизмъта на Западъ, умрѣлъ, и народа се събралъ въ църквата да избере неговъ прѣемникъ. Изъ денъ въ денъ тѣ не успѣвали, гласовѣтъ имъ ставали по-гнѣвни и имало опасностъ за мятежъ. Младиятъ и влиятелниятъ адвокатъ се качилъ на амвонъта за да умири бурята. На едно дѣте се сторило, че той проповѣдвалъ и то извикало: „Амврозий е епископъ“. Всичките партии зели това като гласъ Божий, и извикали; „Амврозий да бѣде епископъ“. Колкото повече той се червилъ отъ очудване, толкова по-громки ставали радостните викове. Той протестиралъ, казалъ че билъ само оглашеникъ, и се опиталъ да избѣгне и да се скрие. Но единичкото условие, което той можалъ да склучи съ народа било това, той да бѣде кръстенъ и ржкоположенъ отъ тѣзи, които се придържали о Никейскій символъ; и тѣй осемъ деня следъ това той билъ ржкоположенъ за Епископъ Миланскій.

Ако и да билъ той приятелъ на Императора, и сторилъ много за да увеличи властта му, неговото мото било: „Императорътъ е въ църквата, не надъ нея.“ Веднѣжъ Теодосий влѣзълъ въ църквата и застаналъ вътрѣ въ прѣградата на олтаря която ряздѣляла духовенството отъ народа. Амврозий му далъ да разбере, че той нѣмалъ право да бѣде тамъ, защото „пурпурата можала да направи императоръ, но не можала да направи священникъ.“ Теодосий приелъ това смиренно и се оттеглилъ.

Случката показана въ картината станала по този начинъ: Надирипкванията съ копее по църковетъ причинявали голъми затруднения на пастиритъ въ градоветъ, защото на Християни не се позволявало да участвуватъ въ тяхъ. Въ Солунъ единъ любимъ колесничаръ билъ хвърленъ въ тъмница за умразно прѣстѣпление. Народа поискалъ освобождението му. Военний управителъ отказалъ. Станъта се подигнала, убила него и генералитъ му и царувала върховно. Теодосий приготвилъ отмъщение. Народа билъ поканенъ на игри въ църкътъ двѣ пуснади войницитъ да го нападнатъ, и цѣли три часа невиннитъ били клани съ виновнитъ. Хиляди души били исклали по този начинъ Амврозій билъ толкозъ наскърбенъ, щото не можалъ да търпи да види лицето на Императора. Той се оттеглилъ на едно село, и писалъ на Теодосия като го изобличилъ и го съвѣтвалъ да не идва въ църква. Но на другитъ Недѣленъ день той срѣщналъ Теодосия на църковнитъ врата, хваналъ царската му мантия и публично казалъ: „Какъ смѣешъ ти да издигнешъ къмъ Бога ржцѣтъ, отъ които още капе кръвъ! Какъ смѣешъ да земенъ съ тяхъ святото тѣло Господне? Иди си отъ тукъ. Ако като Давида си съгрѣшилъ, покай се като него и покори се на църковното наказание“.

Теодосий се покорилъ. Осемъ мѣсеца той скърбялъ и се каялъ. На Рождество той плакалъ въ палата си и казалъ: „Божий домъ е отворенъ, за просяци и роби; за мене той е затворенъ; сжщо сж затворени и небенитъ врата.“ Но най-послъ той направилъ законъ, никоя смъртна присежда да не се туря въ изпълнение, догдъ сж не изминатъ 30 деня слѣдъ издаваннето ѝ, публично исповдалъ грѣхътъ си и билъ пакъ приетъ на църковни привилегии. Теодосий относлъ казалъ: „Азъ съмъ намѣрилъ първий человекъ, който смѣе да ми казва истината, и азъ познавамъ само единъ человекъ достоенъ за епископъ — Амврозій Миланскій.“

Насилственни и кръвнишки дѣла не трѣбва да опитняватъ ржцѣтъ на кой да е Християнинъ. Ний се радваме, че свѣтътъ е научилъ урока да търпи разни религиозни мѣнния. Всѣкой человекъ отговаря прѣдъ Бога за собственното си поведение, и не трѣбва да се принуждава на сила да приема „православие“ или какво да е друго нѣщо

Приятелството на Императора съ Епископа траяло до смъртъта на първия. Въ 395 год. той умрѣлъ въ Амврозиевитъ обятия, и слѣдъ двѣ години умрѣлъ и добрийтъ епископъ на 57-та си годишна възраст.

Г-нъ Георгій Мюллеръ, добръ познатийтъ основателъ на знаменититъ сиропиталища въ Бристолъ, Англия, наскоро е изпълнилъ осемдесетъ и осмата си година. Г-нъ Мюллеръ почналъ своето священнослужителство прѣди шестдесетъ и три години, като станалъ пастиръ на една църква въ Бристолъ съ жалование 275 Англ. лири на годината. Наскоро Г-нъ Мюллеръ ималъ съвѣстни съмнѣния да ли трѣбва да приема заплата, която се главно събирала отъ продаване правото за съдаване на църковни столове, и заради това той се отказалъ отъ заплатата си, като се уповавалъ на доброволно подаряванитъ сумми на своитъ епарии, и показвалъ нуждитъ си само на Бога; и това може да се каже, че е било началото на опази чудесна кариера на въра, която е направила такива чудеса.

Духовното лишние въ явически страни е ужасително. Въ Индия има единъ Християнски учителъ за всѣки 275,000 жители; въ Африка единъ за всѣки 200,000; въ Китай единъ за всѣки 650,000; а въ Централна Африка има страна съ население около 75,000,000 безъ единъ миссионеритъ.

Християнитъ трѣбва да приличатъ на искусни мореплѣватели, съ очитъ си отиравени къмъ небето и ржцѣтъ си на кормилото. Ако искаме да „тичаме съ търпение въ прѣдлѣжащо то намъ поприще“, трѣбва постоянно да „гледаме на Исуса“, да имаме прѣдъ видъ „мъздовъздаването“.

Правовѣренъ мислителъ безъ правовѣрно сърдце, е като ледена планина, студена и блѣстяща, носена отъ течението къмъ потопли страни само за да бѣде опасна за онѣзи кораби, които сж тласкани отъ собствената си сила къмъ по-благородни мисии.

Блаженството на Несполучливите.

Може би да няма Библейско блаженство, което да казва: „Блажени несполучливите“, но има блаженства, които сж равностойни съ него. Ний имаме отъ собственитъ устни на Господа нашего, „Блажени гонените“, „Блажени сте, когато ви похулять“, „Блажени сте, когато ви ненавиждатъ.“ Послѣ много други мѣста отъ Священното Писание изказватъ подобно учение. Очевидно е, че не всички благословения лѣжатъ на слѣдствіе; много отъ тѣхъ се криятъ въ сѣнкитъ. Ний имаме нужда да четемъ много въ Библията, особено же въ Новий Заветъ за да намѣримъ, че земното благосъстояние не е най-високото благо, което Богъ има за чловѣцитъ. Господъ нашъ говори твърдѣ ясно за опасноститъ отъ земни сполуки.

Библията е наистина книга за несполучливите. Най-сладкитъ ѝ вѣсти сж за падналитъ. Тя е книга на любовъ и съчувствие. Тя е като майчина пазуха, дѣто може да се тури ржката въ време на утѣшение или болѣжъ. Страницитъ ѝ сж пълни съ убодрение за обезсърченитъ. Тя постави надежднитъ си свѣтила за да свѣтътъ на тѣзи, които сж въ потѣмнѣли стан. Тя простира ржцѣтъ си за помощъ на отслабналитъ и падналитъ. Тя е пълна съ утѣшение за тѣзи, които сж въ скѣрбъ. Тя има многото си специални обѣщания за унужденитъ, бѣднитъ, оскѣрбенитъ. Тя е книга за пропадналитъ, за разочарованитъ, поразенитъ, обезсърченитъ.

Това качество на Библията е, именно, което ѝ прави мила за сърдцата на чловѣцитъ. Ако да бѣше книга само за силнитъ, успѣшнитъ, побѣдителитъ, непадналитъ, немьющитъ скѣрбъ, тѣзи, които никога не пропадатъ — здравитъ, честититъ — тя не щѣше да намѣри такъвъ приемъ на всякъждѣ по свѣта, дѣто отива. До когато има сълзи и скѣрбъ и скѣрушени сърдца и смазани надѣжди и чловѣчески несполуки, и хора съ обрѣмененъ и притиснатъ животъ и печални и почти отчаяни духове, до тогава ще вѣрватъ хората, че Библията е книга отъ Бога — боговдѣхновенна книга, и пълна съ вдѣхновение, свѣтлина, помощъ и сила за утѣденитъ на земята.

Христианско Свидѣтелство.

Д-ръ Адамъ Кларкъ, въ направдала възраст и слѣдъ дѣятелно и могъществено священнослужителство отъ почти половинъ столѣтіе, писалъ въ албумътъ на единъ приятель както слѣдва: „Азъ съмъ се радвалъ на пролѣтъта на живота; азъ съмъ се радвалъ на трудовѣтъ на лѣтото му; азъ съмъ събралъ сѣянитъ му плодове; сега преминувамъ прѣзъ усилната му зима; и нито съмъ оставенъ отъ Бога, нито съмъ напуснатъ отъ чловѣцитъ. Азъ виждамъ не твърдѣ далечъ зората на новъ день — първитъ день на една пролѣтъ, която ще бѣде вѣчна! Той иде къмъ мене! Азъ тичамъ да го пригърна! Добръ дошла! Добръ дошла, вѣчна пролѣтъ! Алелуия!“

Какъ Исусъ направилъ едно тъмно сърдце свѣтло.

„Прѣди нѣколко години,“ казва Американскій Епископъ Хуѣплъ, „единъ Индеецъ застанъ на вратата ми, и като отворихъ вратата, той коленичи при позѣтъ ми. Разбира се, азъ му казахъ да не коленичи. Той каза: ‘Отче мой, азъ колѣничихъ само, защото сърдцето ми е топло къмъ единъ чловѣкъ, който се смили за мѣдношареній чловѣкъ. Домътъ ми е 500 мили (167 часа) далечъ отъ тукъ. Азъ знаехъ, че всичкитъ Индийци на западъ отъ рѣката Миссисеппи бѣха погинали, и азъ никога не погледвахъ на лицата на дѣцата си безъ на се наскѣрби сърдцето ми. Баща ми ми каза за Великийтъ Духъ, и азъ често съмъ излизалъ въ гората и съмъ се стараялъ да говорѣ съ Него“. Послѣ той каза, като ме гледаше въ лицето: ‘Вий не знаете, що искамъ да кажъ. Вий не сте стоели никога въ тъмнината и не сте простирали ржката си безъ да можете да хванете нѣщо. И азъ чухъ единъ день че вий бѣхте донесли на мѣдношареній чловѣкъ чудната повѣстъ за силата на Великий Духъ’. Онзи чловѣкъ съдѣжъ като дѣте, и излуша отново повѣстъта за любовта Исусова. И когато ний се срѣгнахме пакъ, той каза, като тури ржката на сърдцето си, ‘Не е тъмно; смѣе се всѣкога’.

Безъ Кормило.

Въ дѣтинството на морячеството кормилото е било лопата (за гребанне), и даже въ много езици двѣтъ думи се произвеждатъ отъ единъ коренъ. Тази лопата се е употребявала отъ кормчийтъ. На тѣзи отъ насъ, които не сме толкова добръ запознати съ морето, може би че ще можемъ по-добръ да разумѣемъ що значи „безъ кормило“, като си представимъ, че се намираме въ лодка плувающа по широко-то море безъ лопата. Колко безпомощни щѣхме да бждемъ, тласкани нагоръ надоло отъ вълнитъ, даже и въ най-прѣкраснитъ дни? Колко по-безпомощна и по печална щѣше да бжде нашата участь, ако да бѣхме оставени така въ бурно врѣме, когато крилата на бурята се простирахъ надъ небосклонътъ, и голѣми вълни тласкахъ слабата лодка насамъ и натамъ като гжба.

Миналото лѣто свѣтътъ се почуди отъ дързкостъта на Норвежцитъ, които по подражание на своитъ прадѣди, морскитъ царе, прѣминахъ Атлантическия Океанъ въ открита ладия. Не веднѣжъ въ последнитъ години свѣтътъ е билъ удивенъ отъ дързкостъта на мъже, които сж се опълчавали сръщу опасноститъ на Сѣверното море, или даже и на Океана съ ладийка, която е била приспособена само за лѣтни дни и за тихитъ води на вътрѣшно езеро. Ний се чудимъ, какъ нѣкои толкозъ малко оцѣняватъ живота.

Безъ Кормило по морето.

Но въ пжтешествнето отъ този свѣтъ до онзи, отъ което зависи вѣчно блаженство или вѣчно окаянство, има мнозина, които се впушатъ въ по-голѣми опасности. До като слънцето грѣе, и свѣтътъ отива добръ, всичко е добръ. Но какъ ще бжде въ денътъ, когато старостъта ви налегне или болестъта изяде жизненнитъ ви сили? Какъ ще бжде, когато нѣкоя свирѣпа буря нападне на безкормилната ладия, и вѣтроветъ на несполукитъ духнатъ врѣхъ нея, носящи разорение подъ крилата си? Ако чловѣкъ отилува въ непознато море; ако той се надѣе за успѣшенъ край на пжтешествнето си, той се нуждае отъ силенъ корабъ и здраво кормило. Не само това, но той се нуждае отъ кормчия,

който да управлява кормилото, и отъ компазъ, по който да се пжтеводи. Такова пжтешествие е живота. И до като началото, утрото и пладнето можтъ да бждтъ прѣкрасни, и плуването гладко, рано или късно, трѣбва да плуваме подъ облацитъ — непознатитъ мжнотини, които ни заобикалятъ. Рано или късно нашитъ корабъ трѣбва да прѣстигне въ пощъта на смъртъта. И послѣ що? Земѣте компазътъ, който Богъ е далъ въ словото Си. Библията е едничката морска карта, направена отъ Тогозъ, който знае опасноститъ на морето на живота. Вий не можите избѣгна опасноститъ, освѣнъ ако слѣдвате пжтътъ, съгласно съ картата. Нека живота да се води отъ опрѣдѣлена цѣль, постоянно намѣрение. Най-важното нѣщо въ живота е да рѣшите; „Гдѣ и какъ ще прѣминж вѣчността?“ „Търсѣте първомъ царството Божие.“ Направѣте това вашето кормило, едно опрѣдѣлено и силно рѣшение да се покорявате на кормчийтъ и картата за да устоите срѣщу буритъ и да стигните най-послѣ въ пристанището. За кормчия кого можете да земете освѣнъ Исуса? Кой другъ знае опасноститъ? Кой другъ ви любии доволно за да ви води безопасно? Той е готовъ да води живота на всѣкого, който Го търси. Нѣма нужда да се пуснемъ безъ кормило по морето на живота. И не само въ религиознийтъ животъ има хора безъ кормило. Има хора, които влизатъ въ живота съ блѣскави перспективи и ги распрѣсватъ чрѣзъ безполезность, хора, които се скитатъ безъ никаква цѣль. Тѣ приличатъ на играла, които плуватъ на долу по рѣката безполезно. Не само безполезни но и вредителни и опасни сжтъ за други. Всѣкой трѣбва да има благородно намѣрение въ живота си, и да се старае енергически да го тури въ дѣйствие.

Да, тѣзи които сж безъ кормило сж извори на опасность за други. На таква ладия, отъ каквата голѣмина и да сж, не се позволява да плуватъ на отворено море безъ да носжтъ свѣтила, да не сж назначени за никой брѣгъ, да се скитатъ по отворенитъ търговски морета безъ водачъ, безъ управителъ; уви, за плувающитъ напрѣдъ корабъ, който въ тъмнината и въ бурно врѣме са блѣсне о такъвъ безцално плуваущъ и строшенъ корабъ. Ний не можемъ да истеглемъ съ себе си таква чловѣчески строшени кораби въ пристанището, но ний можемъ да си послужимъ съ

тѣхъ като фарове за да прѣдупрѣждаватъ за опасни подмоли. Тойзи, който се влѣче по течението, който не се управлява отъ по високи начала, който нѣма идеалъ, нѣма убѣждение; такъвъ чловѣкъ е простъ артикулъ за покжщнината на свѣта, нѣщо, що се движи отъ други, вмѣсто живо, движуше се същество, отзивъ, не гласъ — дѣйствие, а не причина. Този, който нѣма вътрешенъ животъ, е робъ на своитъ окружения, както вътрогона е слуга на вѣтъра.

Бждѣте *личность*, а не *въщъ*!

Лжжливи надѣжди.

Мнозина се надѣватъ да ся спасжтъ, които никогажъ не сж познавали Христа като Спасителъ отъ грѣхъ. Тѣ нѣматъ добръ основана надѣжда за небето.

Паилъ твърдѣ умѣстно казва, „Вий си въобразявате че ще идите на Небето, защото отивате редовно въ църква. Вий ожидате вѣченъ животъ, понеже всякога ся причистявате. Но гдѣ ви е покаянието? Гдѣ ви е вѣрата? Гдѣ ви сж доказателствата за едно ново сърдце? Гдѣ е дѣлото на Святаго Духа? Кждъ сж доказателствата че вий воювате въ великото войнствување? О, формалний Християнино, размисли върху тии въпроси, трепери и покаяй ся! Ви живѣете, година слѣдъ година, като да нѣмаше войнствување да ся воюва срѣщу грѣхътъ, свѣтътъ и дияволътъ. Ви минавате чрѣзъ живота усмихваючи се, смѣючи се като господинъ или госпожа, и се отнасите като че нѣмаше дияволъ, небе нито пѣкълъ. О, разбудѣте ся, за да видите вѣчнитъ дѣйствителности въ сжщинската имъ видѣлина. Разбудѣте ся и облѣчете ся въ оржжието Божие. Разбудѣте ся и силно ся борѣте за животъ! Трѣперѣте, треперѣте и покаяйте ся! Великото войнствување трѣба да ся воюва отъ сички, що желаятъ да ся спасжтъ. И повече отъ това то трѣба да ся спичели.“

Любовта, Сърдцето на Религията.

Нѣма нищо по велико отъ религията на любовта. Всецѣлото посвящение е свършенната любовъ Божия изпълняюща цѣлийтъ курсъ на природата. Кръщението съ Духа Святаго и съ огънь е силата и огъньтъ на любовта, почивающа върху насъ и горяща въ самийтъ мозѣкъ на коститъ ни.

НАУКА И МЕХАНИКА.

Леденият Вѣкъ.

Със „Ледения Период“ се разбира една ера през която по-голямата част на северното полушарие било заровено въ ледъ и снягъ, въ време на, или малко по-напредъ, отъ появяването на човека въ свѣта. Въ това време цѣла Северна Европа била покрита отъ една твърда голяма ледена покривка хиляди крака дебела, която се простирала отъ Ирландия на западъ до Уралскитѣ Планини на истокъ, и отъ северна Лапландия на северъ до Сръдния Германия и Карпатитѣ на югъ. Северна Америка също била заровина подъ подобна покривка, която се простирала до четиридесетий градусъ северна ширина, и достигала отъ Атлантическия Океанъ до Скалиститѣ Планини. Въ добавѣкъ Леденият Вѣкъ отчасти е съществувалъ и въ по-топлитѣ страни на свѣта. Атласкитѣ Планини показватъ знакове на древни леденици. Ливанскитѣ кедрѣ растатъ въ прѣсната на единъ старъ ледникъ; южнитѣ ребра на Хималайскитѣ планини показватъ слѣди отъ огромни ледници, които сега сж прѣмиснали, и даже въ Индия се нахождатъ знакове, че великиятъ Леденъ Вѣкъ е направилъ и тамъ да се почувствува присѣтствието му. Въ Южна Америка тоже ледътъ се простиралъ надъ широки пространства по Пампаситѣ и въ Бразилія, и нѣкои геолози поддържатъ, че ледници сж съществували даже и въ Амазонската долина. Кафрарія показва знакове отъ ледено дѣйствиѣ; въ Нова Зеландія въ това време, ледътъ, текущъ отъ планинитѣ се е распростиралъ надалечъ по страната. И Австралия също е имала своята ледена покривка въ разни мѣста. И тъй съ исключение на екваторекитѣ страни, ледътъ е прѣобладавалъ надъ по-голямата частъ на свѣта. Доказателствата, че е имало такъвъ великъ леденъ вѣкъ, се показватъ въ кратецъ съ защитницитѣ му както слѣдува: Първо, присѣтствието на една утайка извѣстна подъ името на „Кръвѣчна Глина“, съдържаща надраскани камънѣ, и образувана отъ стриванieto на земни повърхности отъ ледници. Второ, изгладването на скалисти повърхности отъ ледници въ страни, гдѣто сега ледници се не нахождатъ. Трѣто, разпрѣсването на голѣми

отломѣци отъ скали по полѣнитѣ на страни гдѣто подобни скали по настоящемъ не съществуватъ. Четвърто, присѣтствието на дрѣвни леднични прѣси въ страни сега лишени отъ ледници. Такъвъ билъ „Леденият Периодъ“ и такава е доказателството прѣдставено за съществуването му.

По цѣла Шотландия, Скандинавия, Северна Германия, Финландия и Северна Русия, голѣми откъсѣщи отъ скали сж нагесто прѣснати, и трѣба да сж дошли отъ планини често със стотини мили далечъ отъ мѣстата въ които тѣ сега се намерватъ. Същото нѣщо ся съглежда и въ Северна Америка, гдѣто повърхността на земята често е покрита, със стотини мили, съ голѣми скали, които явно сж били прѣнесени отъ голѣми разстояния. Въ древно време чудновати приказки сж се приказвали за тѣзи голѣми скали отъ проститѣ селяни въ Германия и Скандинавия. Въ Швеция, гдѣто тѣзи скали лежатъ въ безбройни хилѣди, селянитѣ презъ дългитѣ зимни нощи приказватъ, че въ старо време исполинитѣ, разгнѣвени отъ звѣненieto на църковнитѣ камбани, хвърляли ги връзъ църквитѣ, и че мѣстителнитѣ Тролли държатъ адекитѣ си обряди подъ тѣхъ, илюции и играючи въ тѣхнитѣ черни свѣки, или плиззачуци за да искушаватъ замръкналитѣ скитатели, със рогъ пѣленъ съ растопенъ огънь.

Въ ранната частъ на вѣкътъ, геолозитѣ поддържали, че тѣзи голѣми скалисти отломѣци сж били огнесени отъ своитѣ родни планини, и оставени въ настоящитѣ имъ мѣста, чрезъ потоци, които залѣли Северна Европа съ непрѣодолима яростъ.

Този възгледъ, обаче, билъ почти напуснатъ, когато изслѣдванята на Венеца, Шарнаптиера и Агаси се обнародвали, и геолозитѣ приехъ теорията, че нѣли флоти ледни грамади плували по Северна Европа, когато тя била потопена подъ едно ледено море, и когато тѣзи ледени грамади се стопили, канаритѣ, които тѣ носѣли, паднали на дното на океантъ, който, като се издигналъ до настоящето си положение и водитѣ, като се оттеглили, канаритѣ си останали на сухо. Тѣзи теория прѣобладавала за нѣколко време, и се поддържа и сега отъ много геолози, но друга гипотеза се е прѣдложила и се подкрѣпя отъ мнозина отлични геолози. Спорѣдъ този най-последенъ възгледъ канаритѣ сж били

донесени на настоящето си положение отъ грамадни ледници, и когато тия ледени ръки се стопили, канаритъ си останали на земната повърхностъ отдолу. Тази теория се е развила по такъв извънреденъ начинъ, щото нейнитъ поддръжители сега поддържатъ, че въ Ледениятъ Периодъ повечето отъ севернитъ и южнитъ части на земното кълбо сж били покрити отъ исполински полярни ледени шапки, хиляди четвъртити мили на ширь, и хиляди фута дебели. Тия голъми ледени океани съвършено покрили Великобритания, Скандинавия и севернитъ части на Германия и Русия, и напълнили лъглата на Германскій океанъ и Балтийското море. По-голъматъ частъ отъ Северна Америка била сжщо покрита отъ ледените ръки, които потопили нискитъ мѣста, и много отъ планинскитъ върхове на югъ до четиридесетитъ паралеленъ кръгъ на Северна ширина.

Въ днешно време, казва ни ся, Патагония, Южна Африка и Нова Зеландия, сж били наводнени отъ ледници и ледени ръки, както били и Австралия и Индия.

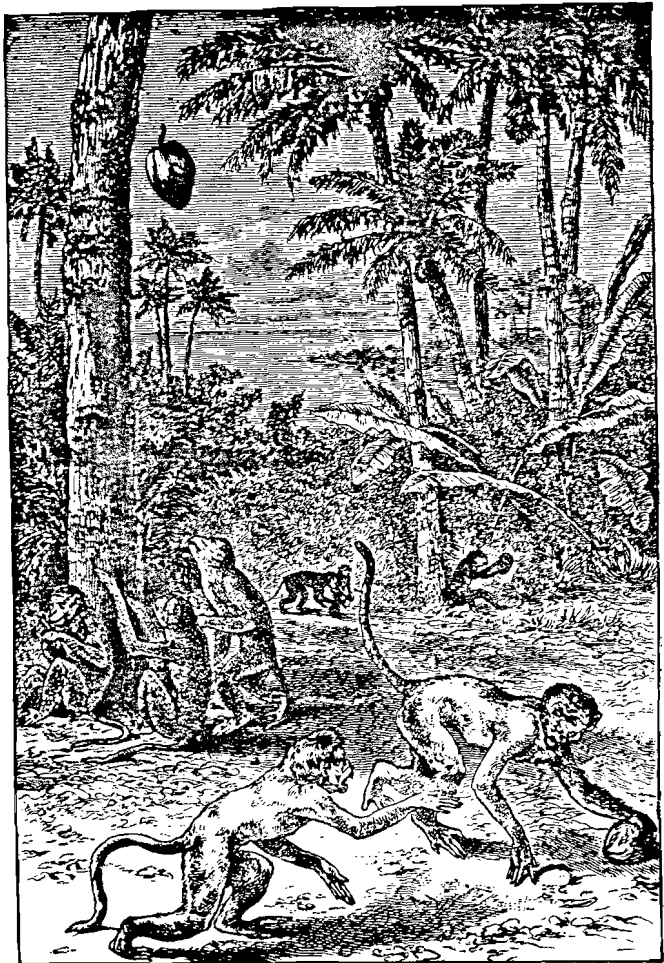
Добъръ е да се помни, относително геологията, че тя практически е най младата отъ наукитъ, и нейнитъ най консервативни тълкователи често считатъ за нужно да отхвърлятъ нѣкоя теория, която до сега тв сж считали за неоторима.

Маймуни.

Человѣцитъ всякога сж се забавлявали съ игритъ на маймунитъ. Разнитъ видове маймуни сж отъ дълбокъ интересъ за всинца ни. Привидната имъ разумность, свързана съ физическата имъ прилика направили сж ги предмети на много изслѣдвания. Отъ какъ Дарвинъ е обнародвалъ своето съчинение: „Происхождението на Видоветъ“, и учението за развитието е било изобщо прието, чловѣцитъ сж изслѣждали тѣзи животни по-отблизу, и нѣкои даже сж се надѣвали да намѣрятъ помежду имъ, „хълката която е липсвала“, и която е била необходима за свързване чловѣка съ тѣхъ, щото по този начинъ да се докаже, че чловѣчески родъ се е „развиль“ отъ маймуната.

До сега това старание се е оказало суспенно, и вѣроятно то всякога ще така да си

остане. Научни мъже като Проф. Хакеле сж бивали мъдри да посочатъ, че развитието не обяснява първитъ причини, нито прѣдвижда помощъ за нравствения животъ. Вѣрватъ

почти комическата прилика между чловѣка и маймуната, не е никакъ вѣроятно, че сродството имъ ще се прослѣди по-далечъ отъ онова което сжществува между кои да било два вида отъ великото животно царство.

Въ днешно време доста живъ интересъ са е възбудилъ по посоката на горѣспоменжтото изслѣдвание за маймунитъ отъ обявлението на единъ Френски изслѣдователъ, че не само е откриль, че маймунитъ иматъ езикъ, чръзъ който тв съобщаватъ идеитъ си една на друга, но и че ще може да го изучи. За тази цѣль той се снабдилъ съ фотографии и други научни снаряди, и отишелъ въ Африка да изучи маймунския говоръ. Резултатътъ отъ неговитъ изслѣдвания се очаква съ интересъ, размѣсенъ съ усмиване.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

Ний върваме, че няма страна, чиято земя е по-производителна и чиито земледълци могат да станат по състоятелни отколкото България. Ний искаме да призовем вниманието на нашите читатели на този откъс за пръв път тази година. Съдържанието му ще се приготвява внимателно от едно, който е имал не малко опитност в редактирането на един от по-главните земледълчески вестници в Америка, този рай на земледълците, Внушенията и материалът в този откъс ще бъдат практически и назначени да ползват всички.

Има и много читатели на „Християнски Свѣтъ“, които не сж земледълци; но може би нѣкой отъ тяхъ да иматъ чифлици, и да могатъ да турятъ въ дѣйствиe въ тяхъ нѣкои отъ внушенията, що се даватъ тукъ. Други, които нѣматъ чифлици, могатъ да призовѣтъ вниманието на нѣкои свои познаници на тѣзи внушения, могатъ да му даждъ да прочете „Християнски Свѣтъ“, или да му препорѣчатъ да се абонира за него. Защото не се ли всинца интересуваме въ успѣхътъ на земледѣлецътъ?

Адвокатътъ може да има дѣла; докторътъ болни; свещеникътъ може да служи въ църквата си, войникътъ може да се бие храбро на бойното поле, банкерътъ може да влага паритъ си; но задъ всички тяхъ стои земеделецътъ, чиито трудолюбиви рѣцъ изваждатъ отъ земята онѣзи произведения, съ които ний всинца се хранимъ.

Нашите читатели няма нужда да се боятъ да препорѣчатъ това, което тукъ четатъ защото ще се внимава всичко да бъде достоверно. Съ такава земя за обработване, когато нашите земледѣлци се научатъ на подобрените земледѣлчески способности, които се употребяватъ въ други образовани страни, България ще скоро да земе видно мѣсто между производителните народи на земята, и нейните землевладѣлци ще се въздигнатъ въ всѣко отношение.

Отхранване гжски.

Мойтъ способъ за отхранване гжски, пише единъ писателъ, е този: Азъ избирамъ гжските, отъ които ще си завѣждъ други и ги запирамъ въ едно мѣсто, дѣто има малко трѣ-

ва: оставамъ три женски при една мъжка. Хранимъ ги съ каква да е зърнена храна, съ останки отъ трапезата, кори отъ ябълки и картофи, опарки отъ зеле и други зеленчуци; давамъ имъ добръ покривъ и добро гнѣздо.

Събирамъ яйцата щомъ се снесѣтъ за да не замръзнатъ. Щомъ снесѣтъ около двадесетъ яйца, насаждамъ подъ четири кокошки въ добро топло мѣсто. Щомъ се излупятъ изваждамъ ги отъ гнѣздата и ги държж въ кѣщи три, четири дѣня; послѣ ако е врѣмето топло слагамъ ги на земята съ една кокошка въ малкъ кафезъ. Ако врѣмето е лошо, държж кокошката и гжчетата въ кѣщи въ сандѣче. Хранимъ ги съ кукурузенъ хлѣбъ. Давамъ имъ земя да яждѣтъ вмѣсто трѣва. Давамъ имъ вода въ нѣщо доволно голѣмо за да могатъ да пиятъ, безъ да влизатъ въ водата. Тиниѣна чаша е най-добра за тази цѣль. Слѣдъ като станатъ гжчетата на три седмици, тѣ биватъ наклонни да яждѣтъ много. За да ги не оставимъ да правятъ това, турямъ ги въ малко мѣсто съ трѣва. Давамъ имъ вода да пиятъ и храна за яденіе, защото тѣ иматъ нужда да яждѣтъ всѣки два часа на дѣнь. Турямъ ги ноци на сухо мѣсто на заветъ, за да ги пазимъ отъ дѣждѣтъ и отъ бухалитѣ, догдѣто имъ се оскубать перата за прѣвъ пѣтъ. Оскубвамъ ги когато сж около лѣвъ тѣ седмици. Оставамъ всичките пера на гърбѣтъ и рамената, и голѣмите по слабните за да държжѣтъ крилата; около шестъ седмици слѣдъ това, оскубвамъ ги втори пѣтъ, като земамъ перата. Хранимъ ги добръ догдѣто порастѣтъ гжчетата; тогазъ не ще се изисква много да се хранятъ. Ний никога не позволяваме на нашите гжчета, да ходѣтъ на текуща вода, догдѣто не ги оскубимъ за прѣвъ пѣтъ. Даваме и на гжчетата и на старите гжски много пѣсъкъ, пепелъ и въглища догдѣто сж запрѣни. Ний никога не позволяваме на нашите гжчета да излизатъ на студениятъ дѣждъ, догдѣто си не хвърлятъ перата.

Млѣкото като храна.

Млѣкото се счита по-здроаво и ползотворно, когато се пие полека, отколкото когато се пие бѣржъ. Добръ е да се употребява млѣкото колкото е възможно по-често, защото то сѣставлява много цѣнна храна. Една чаша млѣко токо прѣди лѣганіе често помага на слаби хора, а една чаша топло млѣко докарва сѣнь.

ДОМАКИНСТВО.

Прѣдотвръщане болести между дѣцата.

Любопитните факти наскоро открити и касающи се до отношенията между нѣкои болести и микроскопическитѣ растения, познати подѣ името бактерии, били сж въ много случаи отъ значителна помощъ за прѣдотвръщанieto на онѣзи болести.

Тѣй, напримѣръ, познато е, че нападенieto на бактерейните болести не се търпи страдателно отъ човѣческото тѣлосложение. Човѣческото тѣло съдържа въ себе си сила за съпротивление, способна успѣшно да се бори противъ тѣзи зародишни болести, и когато тѣлесното състояние е нормално дѣятелно, борбата всякога излиза въ полза на човѣческитѣ организми.

Въ дѣтинството, обаче, когато процеситѣ на храняние и развитие сж въ състояние на прѣголъма дѣятелностъ, тѣлесната система е особено изложена на заразяване, и твърдѣ е вѣроятно, че ще стане побъркване на всички органи.

Едно отъ най-важните нѣща, което трѣбва да се промисли отъ тѣзи, които иматъ дѣца, е нуждата да се поддържа здраво състояние на хранянието. Това съставлява собствението сръдство на природата за прѣдотвръщане болестъ. То включавя внимание на качеството и количеството на храната, прилично внимание на свѣтлината и въздухътъ, и избѣгването на всички нездравословни влияния отъ всякакъвъ видъ. Навици за тѣлесно упражненie на отворене мѣсто трѣбва да се съставятъ отъ най-ранна възраст.

Уединение отъ обществото на лица страждущи отъ болестъ е единъ отъ най-общепотрѣбнитѣ, както и отъ най-полезнитѣ способи. Въ частни кѣщи, това обикновено се прави чрѣзъ поставяние болнитѣ въ онаи частъ на кѣщата, която има най-малко съобщение съ другитѣ части, и всички прѣдпазителни мѣрки се зематъ за да се не разнасятъ заразителни нѣща изъ кѣщата.

Обеззаразяване, ако се добръ извършва, е крайно полезно сръдство за недопущане разпространението на прилъпчиви болести.

Пушенieto съ сѣра (кюкюртъ) е недостатъчно. По-добъръ е да се употребява карболовъ разтворъ.

Награди.

I

Издателитѣ на „Християнскій Свѣтъ“ ще пращатъ това списание безплатно за 1894 год. ведно съ хубаво подвързана Библия за въ джобъ, на лицето, което ни испрати най-поисланнытъ списъкъ на битки, станали въ територията съответствующа на сегашна България. Ще се даде врьме за това до 15-й Февруарий. Двѣ бѣльжски ще се даватъ за всяка битка, една за правитѣ имена на главнитѣ изловници (главнокомандующи), и друга за точното оцрѣдѣление мѣстността на бойнитѣ полета.

II

Ний ще испращаме „Християнскій Свѣтъ“ безплатно за една година, ведно съ хубаво подвързанъ екземпляръ отъ „Живота на Исуса Христа“, съченіе на Д-ра Стокеръ, отличенъ Шотландски богословъ, на лицето, което ни испрати до 15 идущиъ Февруарий най-поисланнытъ списъкъ на царе, князове, султани и императори, които сж унаравлявали територията включающа се въ сегашна България.

Както и за първата награда ще дадемъ една бѣльжка за името на всеки влиятель, и друга за правото име на столицата му.

Писменни съобщения по тѣзи прѣдмѣти да се пращатъ до Методистката книжарница, Улица Княжеска, Руссе.

Желаящитѣ да подновятъ абонамента си или да се абониратъ за „Християнскій Свѣтъ“ могатъ да сторятъ това чрѣзъ иштующитѣ книгопродавци: Спасъ Димитровъ, Иванъ Недѣлковъ и Тодоръ Николовъ, или чрѣзъ Евангелскитѣ Проповѣдници въ Шуменъ, Варна, Силистра, Свищовъ, Търново, Севлиево, Ловечъ, Пльвенъ, Томъ-Паланка, Орханлие. Които не могатъ да се абониратъ чрѣзъ горнитѣ лица, могатъ да пращатъ абонамента си направо до Г-на Ю. П. Николовъ, Методистка Книжарница, Руссе. Които испрати до горнята книжарница, 12 лева сребърни за четири абонамента на „Християнскій Свѣтъ“ ще получава нашето списание безплатно за една година.

Редакцията.

ХРИСТИАНСКИЙ СВѢТЪ

ИЗДАВА МЕТОДИСТКАТА ЕПИСКОПАЛНА МИССИЯ, РУССЕ.

Отговорникъ: СПАСЪ ДИМИТРОВЪ.

Руссе, скоро-печатница на СТ. ПВ. РОГЛЕВЪ.